

ABSTRACTS / TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓK

BÚS Éva

Spatial aspects of literary forms: from text contour to the text as a figure

Owing to literature's fundamentally verbal nature theoretical approaches tend to highlight its extension in time and its temporal aspects. If we consider the principle of *ut pictura poesis*, however, which accentuates the pictorial or image making character of verbal art, we cannot fail to recognize that this essential trait manifests itself either in real or in imaginary space, and that it can only be grasped and understood by means of our perception and conception of space. The present study has also chosen to view literature from this perspective and it aims to focus on the diverse aspects of how it may exist in space, or, rather, how it may exist *as* space. The spatial features of its basic forms such as the visually perceptible contour of literary works and principal plot constituents governing the basic movements in the inner, fictional part of the text space will be examined with the intention to see if they can be related in any way.

Given the fact that it is only in the written, textualized forms of literature that spatial extension can be directly perceived, we will base our conclusions on the typographical characteristics of written / printed lyric, narrative, and dramatic artworks. Besides observing and describing the generally recognizable features of the outer shape and the inner form of the text space in these three cases we will, in the second part of the study, continue by focusing on the spatial and pictural aspects of narrative fiction. With the help of the concepts and methods of spatial studies and the theory of pictures and images applied in our argument we also seek to justify a supposition concerning the possible interpretation of the image presented by literary forms as a trope.

Key words: text contour, minimum image (Gombrich), inner space of the text, journey of life metaphor, travel-based plot structure, narrative text image

CZEGLÉDI Sándor

Az „English Plus” mozgalom születésének és elmúlásának törvényhozási krónikája

A Coca-Cola cég 2014-es Super Bowl-ra készített többnyelvű, „America the Beautiful”-átíraton alapuló hirdetése nyomán újra fellángolt a vita az amerikai identitás mibenlétét illetően. Jelen cikk amellettt érvel, hogy az ominózus reklám megjelenését követően az idegen(nyelv-)ellenesség közösségi oldalakat is elárasztó,

erőteljes megnyilvánulásai nem tekinthetők meglepőnek vagy különlegesnek: nyelvpolitikai szempontból már az 1980-as évektől kezdődően megfigyelhető volt az elmozdulás az „olvasztótégely”-metaforával jellemezhető nemzetfelfogás irányába, amely folyamatot többek között a kétnyelvű oktatás erős (azaz a kisebbségi anyanyelvet is fejlesztő) formái elleni kormányzati fellépések és az angol nyelv hivatalossá tételét célul kitűző törekvések számának gyarapodása jellemezték.

Mindeközben a főleg spanyolajkú bevándorlókat képviselő szervezetek és az akadémiai szféra jelentős részének támogatottságát élvező multikulturalista, többnyelvűséget hangsúlyozó „English Plus”-alternatíva politikai támogatottsága a kezdeti részsikerek után megállíthatatlanul zuhanni kezdett, majd gyakorlatilag megszűnt.

Az alábbi elemzés az amerikai szövetségi kongresszusba beterjesztett, az „English Plus” szellemében fogant törvény- és határozati javaslatok politikai támogatottságának alakulását tekinti át, összevetve az eredményeket az angol nyelv hivatalossá tételét előirányzó kezdeményezések törvényhozási sorsának alakulásával, melynek segítségével pontosabb képet kíván rajzolni az ország nyelvi ideológiájában bekövetkező változásokról az elmúlt három évtized folyamán.

Kulcsszavak: Egyesült Államok, nyelvpolitika, nyelvi ideológia, multikulturalizmus, törvényhozás

FORINTOS Éva

Ausztráliai és új-zélandi nyelvi kontaktusok szemantikai aspektusai

Jelen kontaktlingvisztikai kutatás azt vizsgálja, hogy az ausztráliai és az új-zélandi magyar kisebbség által használt magyar nyelv hogyan működik távol tradicionális környezetétől, Közép-Európától, ahol is egy másik nyelv, az angol a domináns nyelv. A dolgozat középpontjában ezen kisebbségek egyik írott nyelvváltozatának a vizsgálata áll, különös tekintettel azokra a jelenségtípusokra, amelyeket a nyelvi kontaktushelyzet hoz létre. A tanulmány illeszkedik a kortárs kontaktlingvisztikai vizsgálatok fő vonulatához, amennyiben hozzájárul a kontaktusban lévő nyelvek korpusz-alapú lexikális és grammatikai vizsgálatához és leírásához. A vizsgálat során azokat a lexikai kontaktus-jelenségeket vizsgáltam a későbbiekben részletezett szempontrendszer szerint, amelyekben a standard magyar nyelvváltozat és az ausztráliai, illetve az új-zélandi magyar nyelvváltozat eltér egymástól. A kutatás fókuszában a szemantikai aspektus áll.

Kulcsszavak: nyelvi kontaktus, írott korpusz, kisebbségi sajtó, lexikai kölcsönzés, szemantikai kölcsönzés

HORTOBÁGYI Ildikó

Multikulturalizmus vagy kozmopolita identitás? A brit zavargásokról másképp

Napjaink média uralta világában, a tudás hatalom, és ez a tudás 24/7 hozzáférést jelent valós időben keletkező információkhoz. A multikulturális és az interkulturális társadalmak összehasonlítására támaszkodva, jelen tanulmány különböző szemszögből közelíti meg az Egyesült Királyságban történt zavargásokat, kiemelve a kapcsolatot a multikulturalizmus és a gazdasági kérdések között. A tanulmány kitér a populáris kultúra szerepére is, és tárgyalja hogyan vetíti előre a hip-hop kultúra a társadalmi feszültségeket Európában és világviszonylatban. A cikk célja bebizonyítani, hogy minden politikai szöveg ellenére a multikulturalizmus továbbra is relevánsan írja le napjaink európai társadalmait, még ha annak jelentéstartalma fogalmi átalakuláson is ment keresztül.

Kulcsszavak: brit zavargások, multikulturalizmus, interkulturális, hip-hop

NÉMETHNÉ HOCK Ildikó

Gyakorló tanárok mentorálása a tanárképzés részeként megvalósítandó tanítási gyakorlat során

A cikk azt mutatja be, hogy mentortanárként milyen módon tudunk a lehető legnagyobb szakmai segítséget nyújtani az osztálytermi megfigyelések során a tanárképzés részeként megvalósítandó tanítási gyakorlat alatt a gyakorló tanárok számára.

Kulcsszavak: tanárképzés, tanítási gyakorlat, osztálytermi megfigyelés

PINTÉR Márta

„Magyar-ír nemzeti párhuzamok” mint ideológiai konstrukciók

A 19. században és a 20. század elején Magyarország és Írország vezető közéleti és kulturális személyiségei több olyan szöveget alkottak, amelyek azt a növekvő felismerését tükrözték, hogy országaik hasonló jegyeket hordoznak. Néhány évtizeddel ezelőtt magyar kutatások indultak a jelenség feltárására, s hamarosan megszületett a „magyar-ír párhuzamok” fogalma. Az irodalomtudományok vizsgálati fókuszába tartozó párhuzamok érvényessége mára egyértelműen elfogadottá vált. Azonban a frissebb, az önálló nemzetfejlődés történelmi eseményei között párhuzamot vonó kutatással kapcsolatban kérdések merültek fel – elsősorban a történelmi pontosság-pontatlanság szemszövegéből.

Az itt közreadott cikkemben olyan, a 19. század közepén keletkezett ír nemzeti szövegeket vizsgálok, amelyekben utalás történik Magyarországra, s amelyek közül néhány eddig alapul szolgált az „ír-magyar nemzeti párhuzamok” érvényességének igazolására. Munkámban foglalkozom a történelmi pontosság kérdésével és, ezen túllépve, rávilágítok az utalások ideológiai jelentőségére. Vizsgálatom mellett érvel, hogy a „nemzeti párhuzamok” ideológiai konstrukciók, amelyek arra irányulnak, hogy a saját nemzet presztízsét egy másik, adott történelmi pillanatban modellenek tekintett európai nemzet szintjére emeljék.

Kulcsszavak: Magyarország, Írország, nemzet, párhuzam, ideológia

POKOL-HAYHURST Ágnes

Párizs szerepe Henry James *The Ambassadors* című regényében: vizualitás és jelentésteremtés

A tanulmány Párizs szimbolikus jelentőségét vizsgálja Henry James *The Ambassadors* című regényében, valamint James és főhőse, Lambert Strether, szerepét annak a képnek a megalkotásában és fenntartásában, ami Európa ezen metropoliszáról él az utazók, és főként az amerikai utazók tudatában.

Az amerikai születésű Jameset mindig is az egyik legjelentősebb transzatlanti íróként tartották számon, hiszen alaposan beutazta Európa nagyvárosait és meglehetősen hosszú időt töltött el bennük. Szépirodalmi munkásságának középpontjában az Amerika és Európa közötti kulturális különbségek, csakúgy, mint Róma, London vagy Párizs felbecsülhetetlen intellektuális és művészeti hagyatékának feltérképezése áll.

Ide kapcsolódnak James történetei az úgynevezett „amerikai ártatlanokról” is, akik a „vén Európába” látogatnak tapasztalatszerzés céljából. Ezek fantasztikus szociológiai és pszichológiai tanulmányok az egyén és a társadalom kapcsolatáról, valamint az egyén saját magához fűződő kapcsolatáról (vagyis arról az útról, amely során az egyén megtanulja megérteni és elfogadni önmagát). A *The Ambassadors* ideális regény a fent említett témák vizsgálatához, hiszen főszereplőjének, Lambert Strether életének és életszemléletének radikális változása Párizsba látogatása eredménye.

Kulcsszavak: Henry James, *The Ambassadors*, Párizs, „amerikai ártatlanok” külföldön, ekfrázis

SZABÓ F. Andrea

Transzkulturális népszerű kultúra és a lokális kultúrák – Egy posztfeminista népszerű regény magyarországi fogadtatásának apropóján

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a posztfeminizmus alkalmas kritikai eszköznek bizonyulhat-e a globális és lokális kultúrák közötti kapcsolatok értelmezésére; pontosabban a posztfeminizmus fogalmán keresztül kísérlem meg feltérképezni, hogy a lokális kultúrák milyen módon fogadnak be olyan transzkulturális jelenségeket, mint a *Szex és New York* vagy a *Született feleségek* c. sorozatok. Egy a transzkulturális posztfeminista népszerű kultúrából kiragadott példán keresztül, Elizabeth Gilbert *Ízek, imák, szerelmek* c. regénye kapcsán bemutatom, hogy mely módokon ágyazódik be a közép-európai lokális népszerű kultúra fősodrába egy a közép-európaítól alapvetően különböző genderszemléletű, transzkulturális, globális diszkurzust példázó kulturális produktum.

A posztfeminizmus fogalmi történetének bemutatása után, Gilbert regényének fogadtatása kapcsán azt állítom, hogy a mű sikerének kulcsa a választás posztfeminista értelmezésében rejlik. Összegzőképpen elmondható, hogy a posztfeminizmus termékeny kritikai eszköznek bizonyulhat ahhoz, hogy megértsük a lokális kultúrák hogyan töltik meg jelentéssel a transzkulturális népszerű kultúra termékeit.

Kulcsszavak: posztfeminizmus, gender, népszerű kultúra, Közép-Európa, globalizáció, lokális kultúra

SZENTGYÖRGYI SZILÁRD

A gonosz britek a világ ellen – az RP, mint a gonosz

Jelen dolgozat azt a gyakran hallható állítást veszi górcső alá, mely szerint a hollywoodi filmekben szereplő gonosz zseniket leggyakrabban a sztenderd brit akcentussal azonosítják. E nyelvváltozat, a Received Pronunciation (RP) legjellegzetesebb kiejtési sajátosságainak bemutatása után kitérünk e sztereotípiák lehetséges okaira, majd a *Star Wars*-univerzum egyik főszereplőjének, Palpatine császárnak a példáján igazoljuk az akcentussal kapcsolatos állításokat.

Kulcsszavak: akcentus, dialektus, Received Pronunciation, General American, filmkarakterek, örült zseni, sztereotípiák